

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie z odwołania A. Ż.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr (...)/2019 z dnia 27 czerwca 2019 r.

w przedmiocie odwołania od podziału czynności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 15 stycznia 2020 r.,

odrzuca odwołanie.

UZASADNIENIE

Uchwałą nr (...)/2019 z 27 czerwca 2019 r. Krajowa Rada Sądownictwa, na podstawie art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa w zw. z art. 22a § 5 i 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, jednogłośnie (przy obecności 13 członków) umorzyła postępowanie w sprawie z odwołania A. Ż. – sędziego Sądu Rejonowego w W. od zmiany zakresu obowiązków z 24 maja 2019 r., ustalonego przez Wiceprezesa Sądu Rejonowego w W.

W dniu 26 lipca 2019 r. A. Ż. wniosła odwołanie od tej uchwały, zaskarżając ją w całości.

Skarżąca wskazała, że uchwała jest sprzeczna z prawem, tj. art. 41 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa. Zdaniem skarżącej, w sprawie nie wystąpiły wymienione we wskazanym przepisie przesłanki umorzenia postępowania – wbrew stanowisku Rady, prezentowanym podczas posiedzenia w dniu 27 czerwca

2019 r., nie zachodzi bowiem formalna niedopuszczalność odwołania skarżącej. Skarżąca podniosła, że w piśmie Wiceprezesa Sądu Rejonowego w W., datowanym na 23 maja 2019 r., wprost wskazano: „przenoszę Panią z dniem 1 czerwca 2019 r. do pełnienia czynności służbowych w XVII Wydziale Gospodarczym Sądu Rejonowego w W.”. Zdaniem skarżącej nastąpiło zatem przeniesienie jej do innego wydziału w rozumieniu art. 22a § 4a i b ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Jednocześnie, skarżąca wskazała, że nie można zgodzić się ze twierdzeniem, iż przeniesienie sędziego z wydziału zajmującego się sprawami upadłościowymi i restrukturyzacyjnymi do innego wydziału, w którym nie są rozpoznawane tego typu sprawy, spełnia dyspozycję art. 22a § 4b ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, pozwalającą na przeniesienie sędziego do innego wydziału bez jego zgody.

Wobec powyższego, A. Ż. wniosła o uchylenie uchwały nr (...)/2019 z 27 czerwca 2019 r. i przekazanie sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania w celu merytorycznego rozstrzygnięcia wniesionego przez nią odwołania od zaskarżonego podziału czynności określonego przez Prezesa Sądu Rejonowego w W.

W odpowiedzi na odwołanie Krajowa Rada Sądownictwa wniosła o odrzucenie odwołania A. Ż. jako niedopuszczanego, wskazując, że na uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie rozpoznania odwołania od podziału czynności nie przysługuje odwołanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 22a § 4 zd. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2019, poz. 52; dalej: p.u.s.p.) Prezes sądu może ustalić nowy podział czynności w całości lub części w każdym czasie, jeżeli przemawiają za tym względy, o których mowa w § 1, czyli: konieczność zapewnienia właściwego rozmieszczenia sędziów w wydziałach sądu i równomiernego rozłożenia ich obowiązków oraz potrzeba zagwarantowania sprawnego postępowania sądowego.

Art. 22a § 4a p.u.s.p. stanowi, że przeniesienie sędziego do innego wydziału wymaga zgody sędziego. Stosownie do art. 22a § 4b p.u.s.p., nie wymaga zgody sędziego przeniesienie go do innego wydziału, jeżeli: 1) przeniesienie następuje do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu; 2) żaden inny sędzia w wydziale, z którego następuje przeniesienie, nie wyraził zgody na przeniesienie; 3) przenoszony sędzia jest przydzielony do wydziału, o którym mowa w § 2 (wydziału ksiąg wieczystych lub wydziału gospodarczego do spraw rejestru zastawów).

Zgodnie z art. 22a § 5 p.u.s.p., sędzia, któremu zmieniono podział czynności w sposób skutkujący zmianą zakresu jego obowiązków, w szczególności przeniesieniem do innego wydziału sądu, może odwołać się do Krajowej Rady Sądownictwa w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania nowego zakresu obowiązków. Odwołanie nie przysługuje w przypadku: 1) przeniesienia do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu; 2) powierzenia obowiązków w tym samym wydziale na zasadach obowiązujących pozostałych sędziów, a w szczególności odwołania przydziału do sekcji lub innej formy specjalizacji.

Stosownie do art. 22a § 6 p.u.s.p., odwołanie wnosi się za pośrednictwem prezesa sądu, który dokonał podziału czynności objętego odwołaniem. Prezes sądu przekazuje odwołanie Krajowej Radzie Sądownictwa w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania wraz ze stanowiskiem w sprawie. Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwałę uwzględniającą albo oddalającą odwołanie sędziego, mając na uwadze względy, o których mowa w § 1. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie odwołania, o którym mowa w § 5, nie wymaga uzasadnienia. Od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa odwołanie nie przysługuje. Do czasu podjęcia uchwały sędzia wykonuje obowiązki dotychczasowe.

Zgodnie z art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2019, poz. 84; dalej: u.KRS), Rada umarza postępowanie, jeżeli podjęcie uchwały stało się zbędne lub niedopuszczalne.

W tym miejscu wskazać należy, że według art. 44 ust. 1 u.KRS uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z prawem, o ile przepisy odrębne

nie stanowią inaczej. Takim przepisem odrębnym jest właśnie przytoczony art. 22a § 6 p.u.s.p., zgodnie z którym od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie odwołania od podziału czynności odwołanie nie przysługuje.

Skoro zatem art. 22a § 6 p.u.s.p., jako przepis szczególny, wyklucza stosowanie przepisu ogólnego, czyli art. 44 ust. 1 u.KRS – zgodnie z regułą specjalności (*lex specialis derogat legi generali*) – nie ma możliwości merytorycznego rozpoznania wniesionego przez skarżącą odwołania od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr (...)/2019 z 27 czerwca 2019 r.

Choć skarżąca podnosi, że regulacja zawarta w art. 22a § 6 p.u.s.p. narusza art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, gdyż pozbawia sędziego, któremu zmieniono zakres czynności przenosząc go do innego wydziału wbrew jego woli, prawa do sądu, twierdzenie takie należy uznać za błędne.

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela pogląd wyrażony w orzecznictwie, że sprawa w przedmiocie zmiany zakresu czynności sędziego nie może być uznawana za sprawę w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, w której musi być zagwarantowana droga sądowa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2020 r., I NO 181/19). Zarówno na tle art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, jak i art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, nie można uznać, by prawo do sądu było prawem nieograniczonym i bezwzględnym, przysługującym każdemu podmiotowi w każdym przypadku – a więc także sędziemu w każdej sprawie, jaka może dotyczyć go w związku ze szczególnym stosunkiem ustrojowym i służbowym, łączącym go odpowiednio z państwem oraz z sądem, w którym sędzia ten pełni swoje obowiązki. Należy mieć na uwadze gwarancje niezawisłości sędziowskiej, jakie wynikają z ustawy zasadniczej, z których najważniejsze to gwarancja nieusuwalności (art. 180 ust. 1 Konstytucji RP) oraz zakaz przenoszenia sędziego do innej siedziby lub na inne stanowisko wbrew jego woli (art. 180 ust. 2 Konstytucji RP). Dokonując wykładni ostatniego ze wskazanych przepisów należy wskazać – *a contrario* – że dopuszczalnym jest przeniesienie sędziego do innego wydziału w ramach zmiany podziału czynności, czego podstawą jest kwestionowany przepis art. 22a p.u.s.p.

W przeszłości kwestia kontroli zasadności decyzji o zmianie zakresu obowiązków sędziego w kontekście orzekania w konkretnym wydziale była regulowana odmiennie niż obecnie. W pierwotnym brzmieniu ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych w ogóle nie przewidziano odwołania od decyzji prezesa sądu w przedmiocie zmiany podziału obowiązków. Mocą ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2011 nr 203, poz. 1192) został dodany art. 22a, który w § 5 przewidywał możliwość odwołania się od decyzji prezesa sądu zmieniającej podział czynności poprzez zmianę zakresu obowiązków sędziego skutkującą jego przeniesieniem do innego wydziału. Odwołanie to wnoszone było do kolegium sądu apelacyjnego, które, co należy podkreślić, jest organem sądu, nie zaś organem samorządu sędziowskiego, czy też organem usytuowanym ustrojowo na zewnątrz sądu. Dopiero na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 1443) dokonano zmiany art. 22a p.u.s.p., w § 5 wskazując, że organem właściwym do rozpoznania odwołania od decyzji skutkującej zmianą zakresu obowiązków sędziego jest Krajowa Rada Sądownictwa. Tym samym interpretacja historyczna wprowadzonego przepisu jednoznacznie przeczy stanowisku przyjętemu przez skarżącą. Przez całe lata funkcjonowania demokratycznego państwa prawa nie istniał bowiem jakikolwiek środek odwoławczy w analizowanym zakresie. Wywodzenie tym samym daleko idącego prawa indywidualnego wraz z prawem do sądu w zakresie, który został objęty kilka lat temu jedynie „technicznym” odwołaniem, pozwalającym niekiedy na dodatkową refleksję w przedmiocie bardziej trafnego wykorzystywania orzecznich zasobów kadrowych w poszczególnych sądach, stanowi próbę nadużycia prawa podmiotowego poprzez sztuczne wykreowanie prawa do sądu, w sprawie, w której z uwagi na jej charakter z pewnością prawo takie przysługiwać nie może. Skarga oparta na tego typu podstawach nie może zasługiwać tym samym na uwzględnienie.

Sąd Najwyższy nie podziela również argumentacji skarżącej, że brak możliwości odwołania się sędziego do sądu od zmiany zakresu obowiązków, w połączeniu z tym, iż zmiany te mogą przybrać formę szykan, presji i nacisku

na sędziego, narusza przepisy art. 10, art. 173 i art. 178 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 19 ust. 1 zd. 2 Traktatu o Unii Europejskiej. Zakres ponadustawowych gwarancji niezawisłości sędziów i niezależności sądów, jak również istota urzędu sędziego i służebna relacja przepisów dotyczących służby sędziowskiej do konstytucyjnych i europejskich regulacji dotyczących wolności, praw i obowiązków człowieka i obywatela, nie przemawiają za koniecznością uznania, że zmiana zakresu obowiązków sędziego poprzez przeniesienie go do innego wydziału jest sprawą, w której konieczne jest zapewnienie drogi sądowej.

W konsekwencji nie można stwierdzić, by istniały wątpliwości co do zgodności art. 22a § 6 p.u.s.p., z Konstytucją RP oraz z przepisami wiążącego Polskę prawa europejskiego, skutkujące koniecznością odstąpienia od zastosowania tego przepisu na korzyść art. 44 ust. 1 u.KRS, jak chciałby tego skarżący.

Biorąc pod uwagę powyższe, na podstawie art. 44 ust. 3 u.KRS w zw. z art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.